

Bornholms Regionskommune
Natur- og Skovbørnehuset

Natur og Skovbørnehuset

Rapporten er hentet: 04-02-2021

RAMBOLL

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	REDSKAB TIL SELVEVALUERING 2018	6
2.1	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	6
2.2	Børnesyn og børneperspektiver	7
2.3	Børns leg	8
2.4	Det brede læringssyn	9
2.5	Samspil og relationer	10
2.6	Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne	11
2.7	Evaluerende pædagogisk praksis	12
2.8	Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse	13
2.9	Sammenhængende overgange	14
3	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	15
3.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	15
3.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	15
4	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	17
4.1	Alsidig personlig udvikling	17
4.2	Social udvikling	19
4.3	Kommunikation og sprog	21
4.4	Krop, sanser og bevægelse	23
4.5	Natur, udeliv og science	25
4.6	Kultur, æstetik og fællesskab	27
5	UDVIKLINGSPLANER	29

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

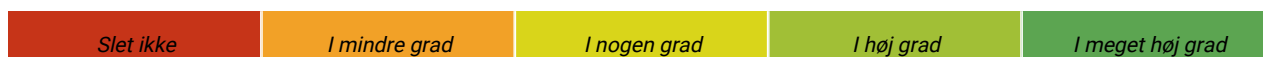
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

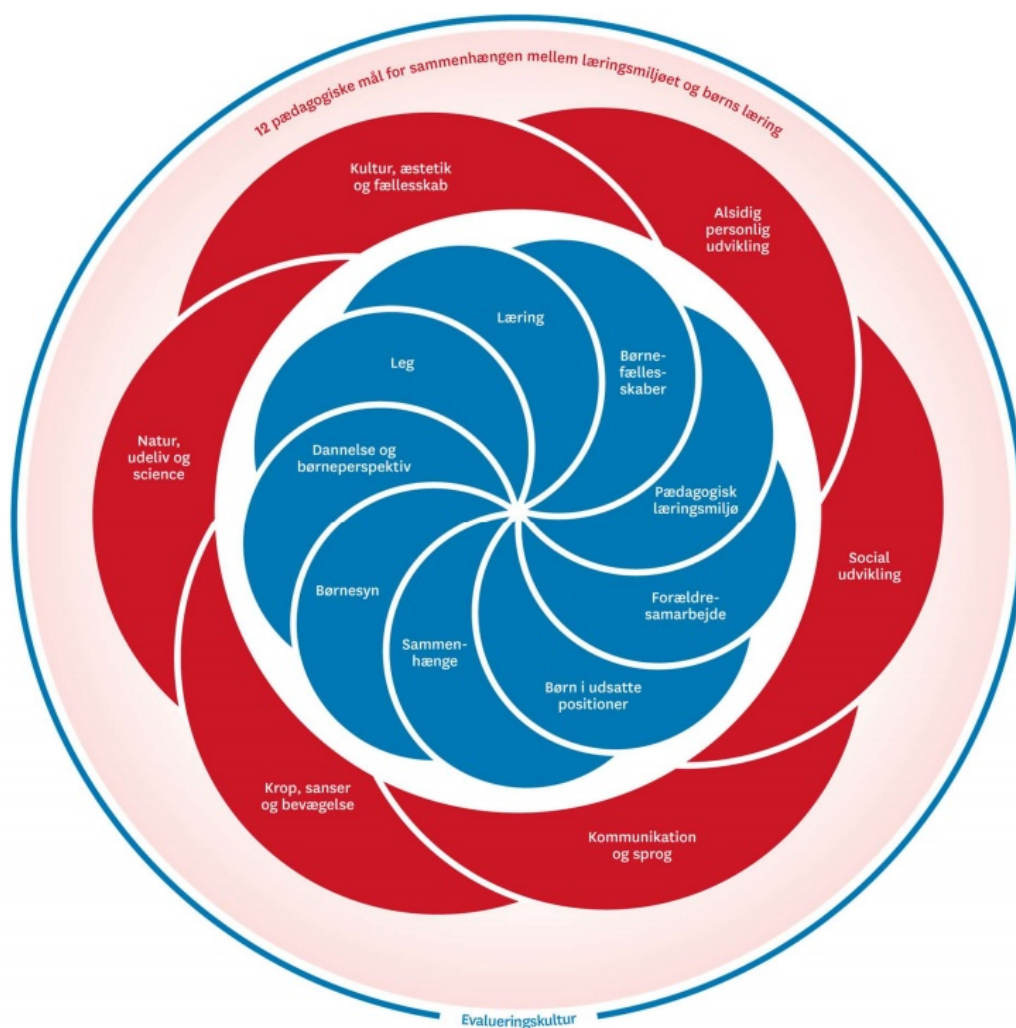
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnitte om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Natur- og Skovbørnehuset er en integreret institution for børn i alderen 0 - 6 år.

Vores børnehus blev indviet i juli 2016 - vi bor for enden af Vibegårdsvej, på en skøn naturgrund lige op ad Rønne Plantage. Rønne Plantage byder på en alsidig natur som bøgeskove, fyrskove, løvtræsskove, granskove, enge og små søer, kæmpestore klatresten og et rigt dyreliv.

Vores nye integrerede Natur- og Skovbørnehuset har udelivet i naturen som rammen om børnenes hverdag. Vi er ude i naturen hver dag hele året rundt. Vuggestuebørnene er ude alt efter behov og alder. Børnene får mulighed for at fornemme og forstå de skift, der er mellem årstiderne. De får kendskab til naturen med respekt for alt liv og danner en bevidsthed for miljøet. Naturen inspirerer og giver fantasien frit spil. Børnene får ved leg og aktiv brug af deres krop og sanser dannet grobund for indlæring.

Derudover kombineres udelivet med mulighed for et kreativt indemiljø om morgenen og om eftermiddagen.

Børnehuset fik oktober 2018 en helt ny legeplads udført i robinietræ, et naturligt holdbart material, som passer godt ind i den naturprofil vi har.

Forældrene har netop stemt ja til den kommunale frokostordning og det betyder at Børnehuset pr. januar 2021 vil have madordning.

2 REDSKAB TIL SELVEVALUERING 2018

Evaluering sinstituttet (EVA) har udgivet Redskab til selvevaluering, som er et redskab der kommer omkring de tematikker, der er i det pædagogiske grundlag. På trods af en mindre divergens mellem navngivningen af tematikkerne i henholdsvis selvevalueringen fra 2018 og det pædagogiske grundlag fra Hovedpublikationen, er selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

2.1 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad karakteriserer den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på, og får vi skabt et miljø, der understøtter leg, aktiviteter og rutiner? Hvad fungerer godt/dårligt?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på? Hvordan ved vi, om vores antagelser holder stik?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan matcher vores faglige kompetencer vores mål om at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi er fagligt godt klædt på?

Vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø gennem planlægning, handling, evaluering og justering. Vores pædagogiske overvejelser som ligger til grund for den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på er med udgangspunkt i hvad der kommer det enkelte barn til gode. Vi ser på det enkelte barn og på hele gruppen, som barnet er en del af.

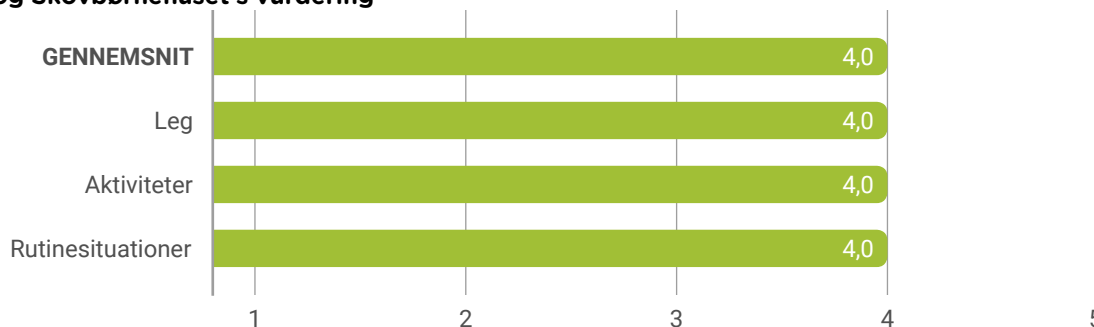
Gennem vores evaluering kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på og dermed mulighed for at justere/optimere læringsmiljøet.

Vi bliver faglige dygtige gennem refleksion over egen praksis sammen med kollegaer. Vi udveksler erfaringer, ser tingene fra andre vikler og tør prøve nye ting af, så vi kan få nye erfaringer.

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for følgende typer af situationer?*

2.1.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

2.2 Børnesyn og børneperspektiver

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi med løbende at følge børnenes spor, oplevelser og interesser? Hvad gør vi for at indfange alle børns perspektiver? Er det de samme børn, vi altid får øje på?
- Hvordan arbejder vi regelmæssigt med børnenes feedback fx på personalemøder, som input til vores faglige dialog?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle det pædagogiske læringsmiljø? Hvilke nye indsigter nåede vi frem til? Hvad ændrede vi som resultat af vores indsigter?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør i dag?

Vi følger børnenes spor, oplevelser og interesser gennem den daglige kontakt med det enkelte barn (gennem morgensamling, toiletbesøg, i garderoben, når vi spiser sammen osv. altså gennem hverdagens rutiner). Vi iagttager børnenes interesser ved leg, aktiviteter, gennem dialog med barnet og med forældre.

Vi skal blive bedre til at inddrage børnenes feedback og perspektiver, i det daglige, f. eks. ved morgensamling, hvor man gennemgår dagens gang, hvor man kan evaluere sammen med børnene og inddrage dem i demokratiske læreprocesser ved at planlægge læringsmiljøet med udgangspunkt i deres inputs.

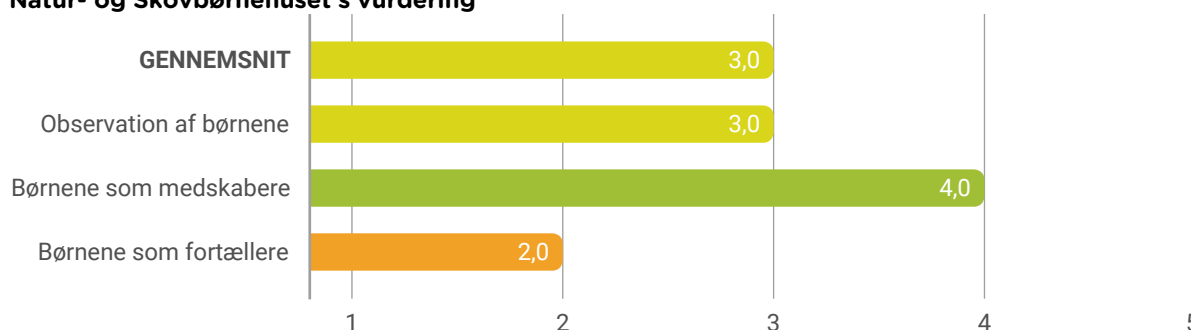
Vi skal se på tegn på læring, glæde, udvikling m.m. hos det enkelte barn, dermed ved vi at vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på er til gavn for barnet/børnegruppen.

Vores tanke er at vi kan inddrage og bruge børnenes perspektiver gennem arbejdet med læreplanstræet, som er en visuel planlægningstavle.

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse forskellige tilgange til at inddrage børnenes perspektiver?*

2.2.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

2.3 Børns leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan giver vores pædagogiske læringsmiljø børnene mulighed for at bruge deres fantasi og lege?
- Hvad gør vi for at arbejde med børnenes forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan arbejder vi med at understøtte, at alle børn har mulighed for at være med i legen? Er der børn, som vi oplever, står uden for legen, og hvad gør vi ved det?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Vi tilrettelægger læringsmiljøet alt efter den kontekst vi (personalet og børnene) befinder os i.

Det kan være deltagelse i voksenstyret planlagte aktiviteter eller deltagelse i børnenes frie leg, hvor de selv sætter rammen for fantasi og leg.

Gennem vores systematiske gennemgang af alle børns trivsel får vi mulighed for at undersøge og understøtte, at alle børn har mulighed for at være med i legen.

Vi ser på om det enkelte barn på egen initiativ, gengiver/kan bruge den læring der er blevet arbejdet med/på i læringsmiljøet.

2.3.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad indtager vi disse forskellige roller for at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?*

2.3.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

2.4 Det brede læringsyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- På hvilke måder har vi fokus på læringsprocesser gennem hele dagen (leg, børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter og rutiner)?
 Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring? Hvordan kan vi følge og støtte barnets undren og nysgerrighed? Hvordan udfordrer og støtter vi børnene i at få nye ideer og erfaringer med vedholdenhed og gåpåmod?
- Oplever vi, at det er alle børn, der viser deres undren og nysgerrighed ved fx at stille spørgsmål e.l.? Hvad tænker vi om, og hvad gør vi for, de børn, der sjældent giver udtryk for deres undren og nysgerrighed?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkes med det pædagogiske læringsmiljø i forhold til, hvad børnene får ud af det? Hvordan sikrer vi, at vi kommer hele vejen rundt i forhold til de seks læreplanstemaer?

Vi er meget bevidste om at læring finder/skal finde sted gennem hele dagen. Vi har i perioder haft større fokus på læringsmiljøet om eftermiddagen.

Vores store udfordring om eftermiddagen er vores normering, da en tredje del af kollegaer er gået hjem. Hvordan sikrer vi kvalitet og læring med færre voksne og i disse Corona-tider, hvor børnene helst skal være opdelt stuevis!!!

Vi har tænkt en fast bål-dag om ugen om eftermiddagen (dog skal der ses på sikkerheden ift. antal medarbejdere).

Vokseneinitierede rollespil. Den voksens rolle ift. at iagttage børnegruppen og være deltagende i legene.

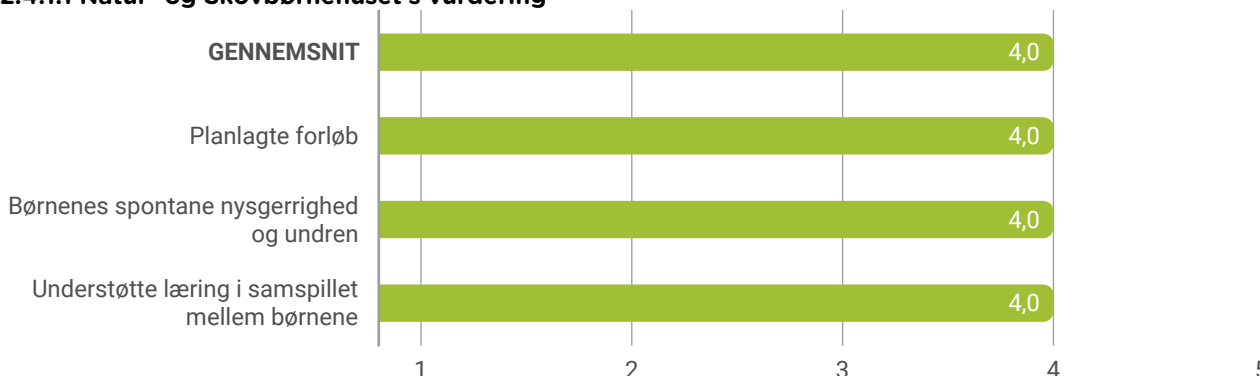
Opmærksomhed på læringsmiljøet omkring eftermiddagsfrugt.

2.4.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad har vi fokus på hver af disse tilgange, når vi arbejder med brede læringsprocesser? Arbejde med/ud fra...

2.4.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

2.5 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever et nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybte sammen? Hvad skal der til, for at nærvær og fordybelse opstår? Hvad kan vi gøre for at få mere ud af det?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov? Hvad kendetegner de situationer, og hvad kan vi gøre anderledes for at ændre på dem?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer? Hvad oplever vi, er en god kommunikation mellem os og børnene? Har vi fokus på at spørge ind til børnenes oplevelse med åbne spørgsmål som: 'Kan du fortælle mig, hvad der skete?', 'Hvordan kan vi løse det sammen?', 'Hvilke andre ideer kan du komme i tanke om?'
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

Den gode/optimale normering, hvor der er voksne nok til at tage sig tid til at fordybe sig i nærværet sammen med børnene.

En god planlægning/organisering kan være vejen til at løfte opgaven.

Det er vigtigt at vi er tydelig i vores kommunikation med børnene, så vi gør os forståelig både kropsligt og sprogligt i de forskellige kontekst, det er vigtigt med øjenkontakt, så man lige kan fornemme om ens budskab er modtaget.

Kommunikationen skal tilrettelægges efter målgruppen, er det et børnehavebarn eller et vuggestuebarn man snakker til.

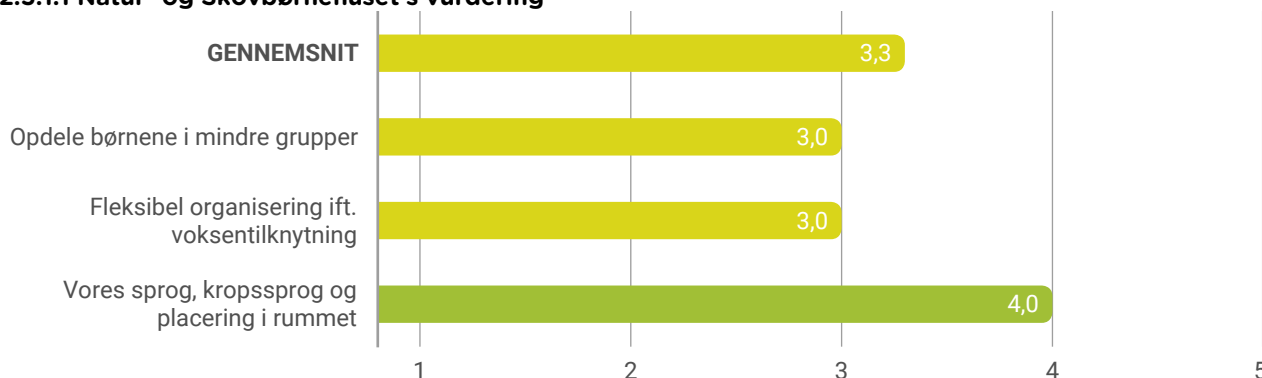
Kommunikation er ikke kun det sproglige/verbale, det kan være gennem piktogrammer, tegn til tale, det non-verbale.

Man kan forstærke kommunikationen ved at anvende flere kommunikationsmetoder, f.eks. har nogle børn brug for at man lægger en hånd på deres skulder når man snakker til dem osv.

2.5.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad har vi fokus på disse tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?

2.5.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

2.6 Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilken pædagogisk tilgang arbejder vi ud fra for at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefælleskab? Hvordan er der forskel på vores praksis i forhold til forskellige aldersgrupper?
- Hvordan vurderer vi alle børnenes muligheder for at udvikle sig og få nye relationer? Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge og have gode relationer?
- I hvilket omfang har vi faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i det pædagogiske læringsmiljø? Hvordan sikrer vi, at vi også har blik for og inddrager de børn, der fx ikke selv henvender sig og ikke deltager aktivt i lege og aktiviteter?
- Når vi ser på vores praksis den seneste måned, hvornår er det så lykkedes os at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i fællesskabet? I hvilke situationer lykkedes det ikke - og hvorfor?

Vi arbejder inkluderende, har det enkelte barn for øje, er han/hun en del af fællesskabet og hvordan bidrager han/hun til fællesskabet.

I vores planlægning af det pædagogiske arbejde, ser vi på børnegruppens sammensætning, relationerne imellem børne og den enkeltes kompetencer ift. alder, motorik, sprog osv.

Gennem en systematisk gennemgang af det enkelte barns trivsel, ser vi barnets muligheder for trivsel, læring, dannelse og udvikling,

Stuemøder, personalemøder, sparringmøder osv. bruges til at se på det enkelte og børnegruppens trivsel.

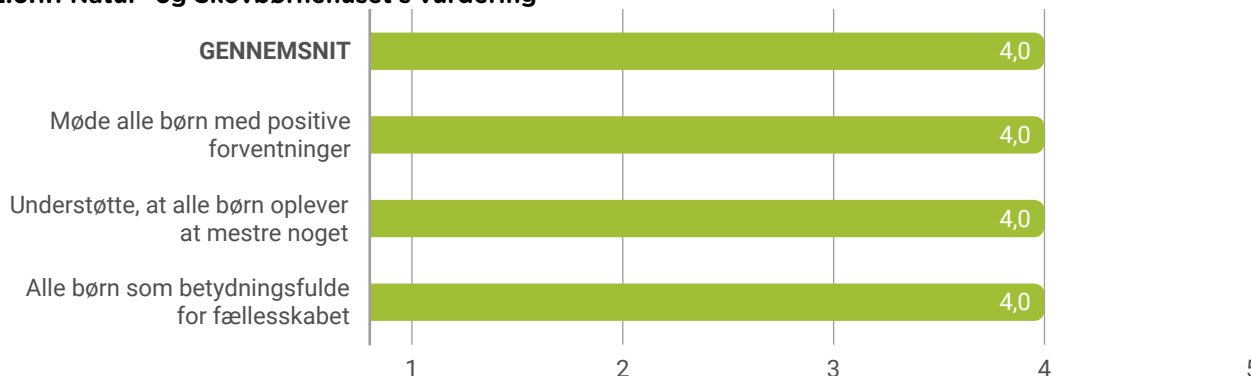
Ud fra det enkelte og gruppens trivsel tilrettelægges specifikke pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter det enkelte og gruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse i fællesskabet.

2.6.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad bruger vi disse tilgange til at sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i børnefællesskaberne?

2.6.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

2.7 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan undersøger og evaluerer vi de pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? Har vi fastsat et fokus eller formål med vores løbende evaluering af pædagogiske læringsmiljø? Hvor står vi stærkt/svagt? Hvordan oplever vi, at vi fagligt set er klædt på til at evaluere og undersøge?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk? Hvordan definerer vi "systematisk"?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for blot aktiviteterne eller blot på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering, til at justere vores pædagogiske læringsmiljø? Hvornår har en konkret evaluering senest givet ny indsigt i børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse, der har ført til ændring i vores praksis?

Vi evaluerer det pædagogiske læringsmiljø ved at se på om læringsmiljøet understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, både i forholde til det enkelte barn og børnegruppen.

Vi har indkøbt et visuelt pædagogisk redskab (Læreplanstræet), med tilhørende pædagogiske refleksionsblad, som er et redskab, der hjælper med at visualisere og rammesætte den faglige dialog om sammenhængen mellem læringsmiljøets understøttelse og børnenes udvikling i de pædagogiske aktiviteter inden for et læringsmiljø.

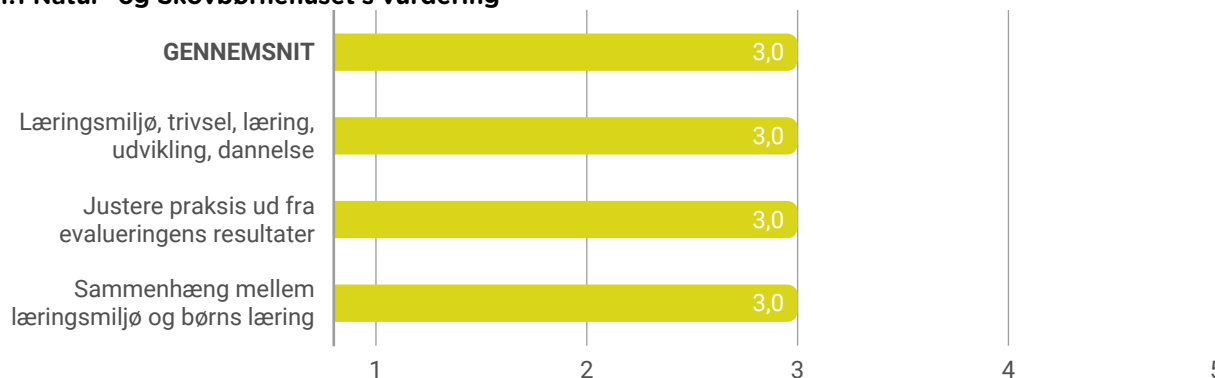
For at systematisere vores løbende evaluering, har vi valgt at sætte læreplan fast på vores dagsorden på vores ugelige stuemøder og vores månedige personalemøder.

Ift. til samarbejdet med inklusions- og ressourceteamet har vi pitstop-møder, hvor det pædagogiske læringsmiljø evalueres ift. et bestemt barn eller børnegruppe.

2.7.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad er vi opmærksomme på følgende dimensioner, når vi evaluerer vores pædagogiske praksis?*

2.7.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

2.8 Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan samarbejder og kommunikerer vi i det daglige med forældrene om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvilke rammer og regler har vi for forældresamarbejde? (Det gælder både de overordnede rammer og den konkrete håndtering i hverdagene. Er det fx ok at afbryde en aktivitet med børnene, hvis en forælder har brug for en snak?)
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning? Inddrager vi synspunkter og viden fra forældrene?

Vi samarbejder og kommunikerer i det daglige med forældrene om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem dialog i det personlige møde, gennem Aula, gennem Hjernen og Hjeretet (Dialogskemaet) samt ved trivselssamtaler.

Vi har medt til forældrene at vi ikke tager telefonen mellem kl.: 9:00 og 9:30, eftersom vi har samling med børnene på dette tidspunkt og ikke ønsker at blive forstyrret. Børnene skal senest være afleveret kl.: 9:00, hvis man kommer derefter skal man vente med at gå ind på stue til samlingen er slut, man kan også give personalet besked på forhånd (f.eks. hvis man kommer senere pga. tandlægebesøg, lægeundersøgelse mm.)

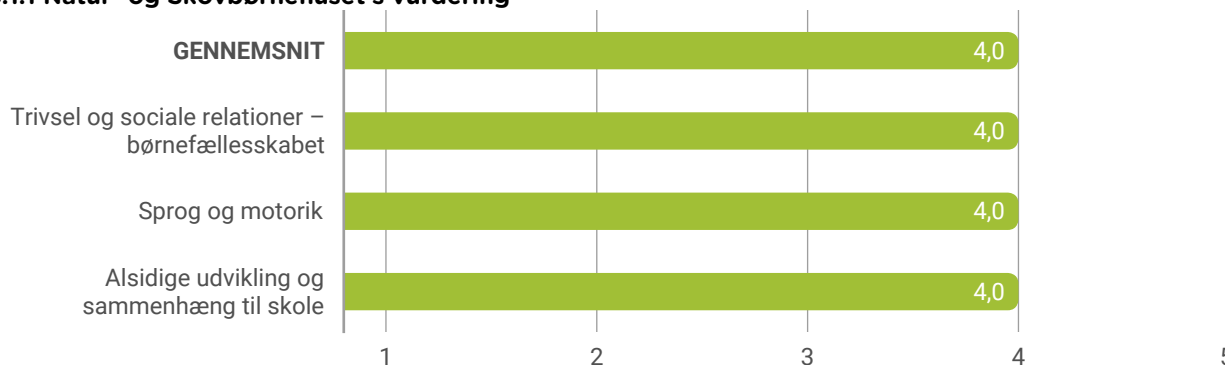
Samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse fungerer fint, vi vægter tillid og en god kommunikation højt i forældresamarbejdet, da det er derigennem at man kan komme med gode råd og vejledning om dagligdagens mange udfordringer som forældre.

I vores møde med forældrene er vi bevidste om at ikke to forældre er ens og for at behandle forældrene ens skal vores tilgang til dem være forskelligt. Relationen er vigtig for det er derigennem at man lære den enkelte forælder at kende. Gennem den åbne daglige tillidsbaseret dialog får vi små feedbacks fra forældrene om deres oplevelse af samarbejdet, rådgivningen og vejledningen vi kommer med. Til trivselssamtalerne får vi en mere detaljeret tilbagemelding og her er der fred og ro til at snakke om det der kan være svært hjemme eller på andre områder.

2.8.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse dimensioner? Styrke barnets...*

2.8.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

2.9 Sammenhængende overgange

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi ud fra læreplanen for at skabe sammenhæng for børn og forældre i overgangen fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole og SFO/fritidshjem?
- Hvordan arbejder vi med en tryk overgang til det næste tilbud? Fx aktiviteter som at besøge det nye sted, tæt dialog med fagprofessionelle fra andre tilbud, arbejde med overgangsobjekter o.l.
- Oplever vi, at vi har et fælles værdisæt med det andet dagtilbud eller skole og SFO/fritidshjem? Er vi enige om, hvad der skal til fra begge parter for at skabe en sammenhængende overgang?
- Hvad ved vi om dagplejerens/sundhedsplejerskens/pædagogens/lærerens faglighed og daglige praksis? Hvordan kan vi blive klogere på det, og hvordan kan den viden bidrage til at skabe sammenhæng?

Vi arbejder ud fra BRKs **Den Røde Tråd** i barnets liv, med fokus på den gode overgang både fra hjemmet til vuggestue, fra dagpleje til vuggestue, fra dagpleje til børnehave, fra vuggestue til børnehave, fra børnehave til anden børnehave og sidst fra børnehave til skole. I overgangen tager vi udgangspunkt i det enkelte barn og i dialogen med forældrene og samarbejdspartner.

I nogle overgang kræver det at man kan tænke ud af boksen og se på nye veje at gå for at skabe en tryk og god overgang på det enkelte barn.

Den gode overgang starter med et velkomstbrev (mail) fra børnehuset, hvor man byder familien/barnet hjertelig velkommen og indbyder til det første besøg/møde, hvor man får hilst på hinanden og får udviklet vigtige informationer om barnet og om det at starte i et børnehus.

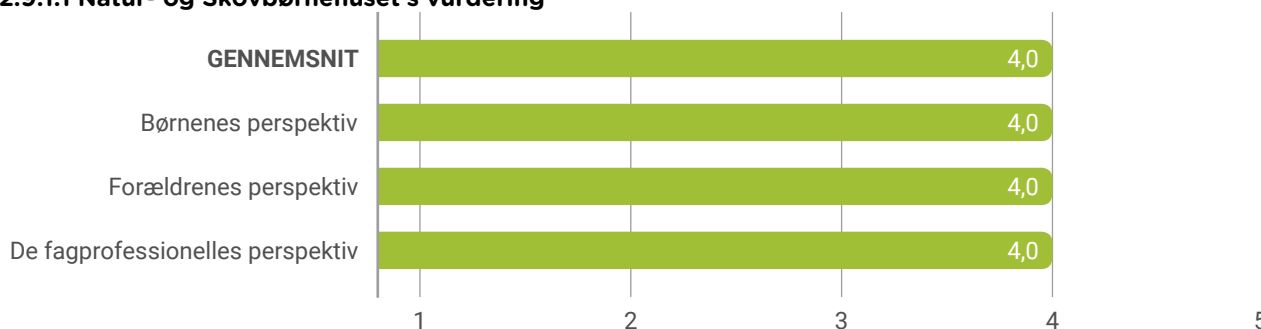
I børnehuset har vi udarbejdet en rutine/plan for den gode overgang fra vuggestue til børnehave, en måned før barnet skal starte i børnehaven tager vuggesten på besøg på den stue barnet skal gå, her deltager man i samling, leg på legepladsen, med på ture i skoven osv. Børnehaven forberede en garderobeplads til barnet, så det allerede ved hvor det skal have plads og ved siden af hvem det skal have garderobeplads.

Ved overgang til skole tager vi ikke højde for om det er en kommunal skole eller en privat skole, overgangen skal vægtes lige højt, så overgangen bliver så optimalt for det enkelte barn.

2.9.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad inddrager vi disse perspektiver for at sikre sammenhæng i de forskellige overgange?*

2.9.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

3 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Vi inddrager lokalsamfundet så meget så muligt gennem en god dialog, gennem deltagelse i forskellige kulturelle arrangementer eller ved at samarbejde om forskellige aktiviteter/temaer. Det kan være byen kirke, idrætsforening, museum, NaturBornholm, Sommerfugleparken, bibliotek eller andre institutioner såsom Sandemandsgården (aktivitet- og samværstilbud efter serviceloven § 103 og 104) ift. insekthoteller.

Vi arrangerer besøg/ture til forældrenes arbejdspladser mm. så der skabes et læringsmiljø der.

Vi har haft den styrkede pædagogisk læreplan på dagsorden til vores forældrerådsmøder, her har vi snakket om og set informationsvideo fra EMU. Når Børnehusets læreplan er færdigudarbejdet skal den på dagsorden igen på forældrerådsmøderne.

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

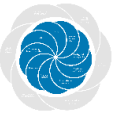

Vi integrerer det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø ved at gå ned i børnehøjde og "prøve" at se rummet/læringsmiljøet ud fra et børneperspektiv.

Hvordan vil et barn opleve dette rum (læringsmiljøet)? Bliver jeg glad, nysgerrige når jeg træder ind i dette lokale?

Hvor højt/lavt skal et opslag hænge?

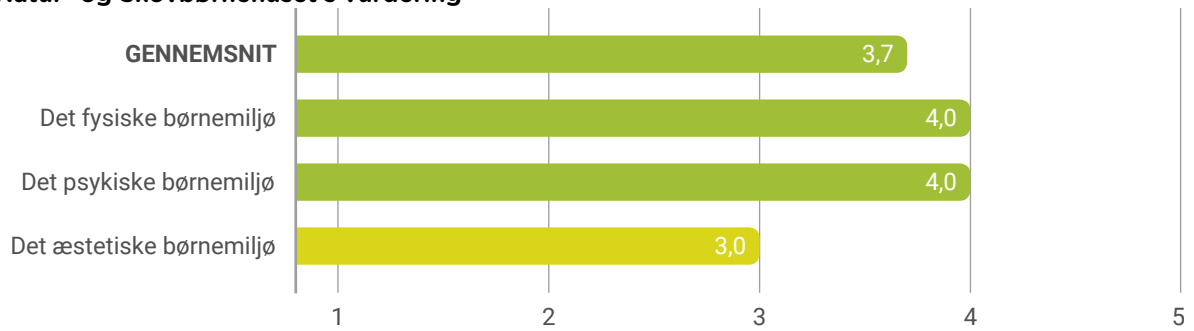
Hvad er "støj" for øjet i rummet? Hvad inspirerer og pirer ens nysgerrighed? Hvad er fordele/ulemper ved en højstol og en lav stol? Hvad fordrer barnet til selvhjulpenhed?

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Natur- og Skovbørnehuset's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad lykkedes det os at skabe et sundt og udviklende børnemiljø indenfor disse tre områder (med inddragelse af børneperspektivet)?

3.2.1.1 Natur- og Skovbørnehuset's vurdering

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

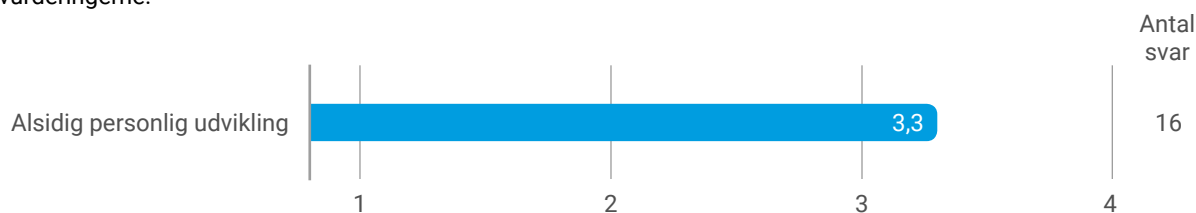
4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes alsidige personlige udvikling hentet fra Dialogvurderingerne.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske læringsmål:

Understøtte børnenes lyst, mulighed og forudsætning for at engagere sig i samspil og aktiviteter. Turtagning. Robusthed / håndtere modgang og konflikter.

At barnet kan sige til og fra.

Forandringsparat.

At barnet hviler i sig selv. Har selvværd.

Identitetsdannelse.

Udforske og erfarer sig selv og andre.

Understøtte barnets selvforståelse og empati for andre.

- Sociale spilleregler
- Forståelse af demokratiske processer

Livsduelighed.

- Erfaringer med forskellige sociale positioner.

Barnets spor.

Understøtte barnets evne til at håndtere modgang og udfordringer i de sociale fællesskaber.

Udfolder og udvikler emotionelle kompetencer.

- At kunne sige til og fra.
- Forhandlinger i legen.

Empati.

Selvværd.

Mod - at turde.

Selvtillid.

Fællesskabet.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?:

Arbejde i mindre grupper.

Spil/lege (turtagning)

Mini-læseleg. Fokus på sprog – udtryk for følelser.

Rytmik – krop og bevægelse

Kreative aktiviteter/ motorik.

Hjælpe barnet med at sætte ord på følelser.

Lære barnet at sætte ord på f. eks. konflikter.

Aktiviteter på tværs.

Sætte ord på følelser – hele tiden i alt hvad vi laver.

Følge op på hvad vi har lavet med barnet i dag (barnet/forældre)

Vær åben for hvad der optager barnet.

Anti-mobbe kuffert. (Fri for mobberi)

Arbejde med Mod til at turde.

Selvtillid gennem gradevis at præsentere børnene for nye ting.

Selvhjulpenshed at være god til ....hjælpe

Samlinger

Regel lege.

4.2 Social udvikling

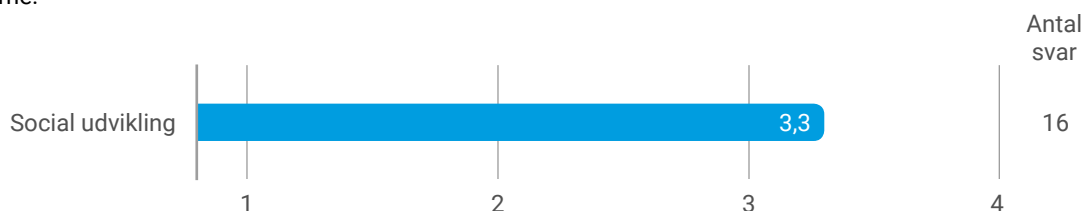
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes sociale udvikling hentet fra Dialogvurderingerne.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske læringsmål:

Understøtte barnet i at det trives og udvikle empati.

Guide barnet til at indgå i leg med andre.

At det kan indgå i fællesskaber og kunne tage hensyn til børns forskelligheder.

Barnet skal føle sig værdifuld i fællesskabet.

Barnets evne til at udtrykke sig verbalt

At kunne læse andres kropssprog.

Barnet får medbestemmelse og udvikler selvværd og ejerskab.

Børns udvikling af empati skabes når personalet er optaget af børneperspektivet.

Social udvikling er udvikling af handlemuligheder og deltagelsesformer, som foregår i sociale fællesskaber.

Relationer er en væsentlig del af grundlaget for at børn lære sig empati.

Børn har brug for at blive mødt med positive forventninger.

Oplevelsen af at høre til og gøre sig erfaringer.

Børn skal anerkendes og respekteres som de personer de er.

Legen er grundlæggende for at understøtte at børn lærer at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter.

Læringsmiljøet skal understøtte børns lyst til at lege, udforske og eksperimentere.

Positive børnefællesskaber (Tryghed)

Forståelse for personlig forskellighed (Social forståelse) Empati

Tilknytnings strategier – hvordan møder vi andre mennesker.

Det gode forbillede.

Relationen/-erne mellem de voksne – forældresamarbejde.

De fysiske legemiljøer skal understøtte de små børnefællesskaber positivt.

Understøtte børnenes egen skabelse samt deltagelse i legefællesskaber. Formelt /uformelt.

Børnene skal mødes med positive forventninger af voksne og kammerater.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?:

Små grupper.

Venskaber.

Social udvikling i det enkelte barn at gruppen sammensættes.

Arbejde på tværs af grupperne.

Tillid og tryghed

Basale behov – omsorg, nærvær, kontakt, trivsel.

Overgang til børnehave.

Struktureret hverdag.

Forudsigelighed/genkendelighed.

Skabe flere læringsmiljøer.

Toilet.

Selvhjulpethed.

Anti mobbe kuffert.

Vi understøtter barnet i at sætte ord på handlinger og følelser.

Vi laver regellege med børnene.

Vi griber børnenes idéer.

Vi hjælper børnene med at få øje på hinandens egenskaber.

Vi afhjælper børnene med at aflæse andres kropssprog.

Vi guider børnene til deltagelse i leg.

Laver projekter med skolebørn, f.eks. Filur, Påskefrokost osv.

Man er lyttende og spørger ind til barnet.

Man viser interesse for barnet og sikre sig at det forstår hvad der bliver sagt og gjort.

Ros og anerkendelse.

At de voksne kan abstrahere fra den planlagte plan og kan følge barnets spor.

Vi skal være nysgerrige sammen med børnene.

Undre os og undersøge sammen.

Vi snakker følelser med børnene og hvordan man ser ud i forskellige situationer, sur, glad, ked af det.

Læser historier og snakker om hvordan bogpersonen har det og hvordan man så ser ud.

Vi bruger anti-mobbe kufferten.

4.3 Kommunikation og sprog

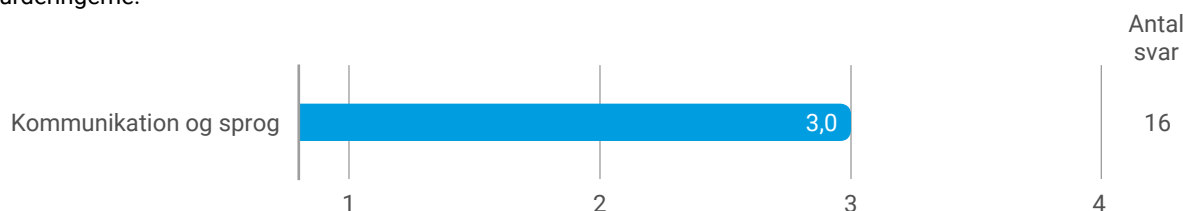
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kommunikation og sprog hentet fra Dialogvurderingerne.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske læringsmål:

Skaber forudsigelige læringsmiljøer i de daglige rutiner som faciliterer sproglig udvikling med afsæt i det individuelle barns udvikling.

Italesætte handlinger, snak om dagen, kropsdele, tøjgenstande

Skabe positive rammer for læringsmiljøer der understøtter børnenes mulighed for at øve sig i nonverbale og verbal kommunikation.

Vi har ansvar for at skabe læringsmiljøer der understøtter at børnene får mange og forskellige erfaringer med sprog i selvorganiseret og spontan leg og andre meningsfulde aktiviteter med hinanden.

Interaktioner i børnefællesskaber

Udvikle sprogforståelse

Den voksne lærer børnene at sætte ord på ift. leg med andre børn.

Forhandling/konflikter

Lærer børnene strategier/metoder ift. det enkelte barns forudsætninger.

Udvikle sprogforståelse

Ift. konkrete læringsmiljøer skal den voksne være åben og nysgerrige ift. verbale/nonverbale kommunikationsformer, f. eks. spisning/garderobe mm.

Der skal præsenteres forskellige læringsmiljøer, så barnet oplever genkendelighed, rutiner/temaer.

Vær opmærksom på "følelsernes" Sprog det nonverbale og det verbale, f. eks. glad – sur – ked af det osv.

Sætte ord på følelserne, vær opmærksom på tolkning.

Børnene skal introduceres for den skriftlige verden.

Præsentere børnene for litteratur (højtlesning)

Pædagogen som tydelig sproglig rollemodel.

Arbejdet med barnets medbestemmelse inddrage dem i de daglige gøremål.

Hjælpe børnene ind i rollelege.

Understøtte barnet i den gode leg samt legens udvikling.

Inddrage børnene i meningsfulde fællesskaber.

Stille sig nysgerrig overfor hvad der optager barnet.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?:

Måltider: Sproglig fokus på omgivelserne. Snak om mad, madkasser osv. Farver, former, smag

Dialogisk læsning: Individuelt eller i små grupper.

Udflugter: Snak om omgivelser, dyr, vejr, natur, dufte, sansninger.

Samlinger: Aldersopdelt samlinger. Fællessamlinger (fredag) – temabaseret samlinger. Jul, sommer.

Små grupper.

Spontan leg:

Følge børnenes oplevelsesverden og hjælpe med at understøtte, fremme positiv legeudvikling.

Italesætte og sætte fokus på ansigtsudtryk, følelser og reaktioner.

- Konfliktåndtering

- Empati

Børnefællesskaber: Den voksne rammesætter og deltager i barnets leg.

Sandkasse: Voksne igangsætte lege.

Interaktioner og børnefællesskaber: Vi er nysgerrige på situationen, stiller spørgsmål så barnet får mulighed for at forklare sig.

Synliggøre symboler og skrifttegn i uderummet. Ophæng inde og ude.

Dialogisk læsning, turtagning, tale og lytte. Position

Vær nysgerrig på børns leg og udvikle den.

Børnene skal udvikle sprogforståelse, introducere dem for vores piktogrammer, samling, Filur-projekt, sang og historie læsning.

Inddrage børnene i daglige rutiner.

At børnene kan give udtryk for ønsker og behov.

Medbestemmelse, børneperspektiv.

Øje for barnets spor.

4.4 Krop, sanser og bevægelse

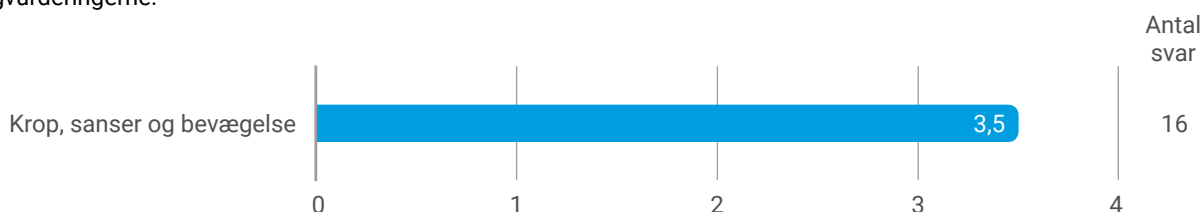
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes krop, sanser og bevægelse hentet fra Dialogvurderingerne.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske læringsmål:

Selvhjulpethed.

Barnet skal kunne udvikle sine sanser

Barnet udvikler en automatisering af bevægelser.

Opleve en glæde ved at bevæge sig.

Barnet udvikler en fortrolighed med sin krop.

Barnet tør udfordre og eksperimentere med sin krop.

Mestre kropslige, sanselig indtryk og udtryk.

Anerkende/opmuntre barnet når noget lykkes eller hvis det er svært.

Vi præsenterer børnene for forskellige miljøer

Det pædagogiske personale skal motivere børn til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Udnytte naturens muligheder.

Vi introducerer børnene for forskellige sanseoplevelser.

Vi præsenterer børnene for gentagende læringsmiljøer for at understøtte og fremme automatisering / udvikling.

Grov og finmotorik.

Sanserne er fundamentet for at opfatte og begribe verden.

Det har afgørende betydning for den motoriske udvikling.

Vi skaber et udviklingsmiljø hvor børnene er.

Vi gør det sjovt og spændende for børn at komme ud og bevæge sig.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at børn har mulighed for at erfare verden med deres krop og gennem deres krop.

De voksne skal starte, støtte samt deltage i børnenes bevægelsesglæde samt udfoldelse.

Styrke kendskab og tryghed i sin/ved sin egen krop og bidrage til større selvforståelse – "hvem er jeg" Selvværd.

Styrke børnenes grovmotorik.

Styrke børnenes finmotorik.

Balance.

Større bevægelsesmulighed.

Børnene skal lære at sanseregulere sig selv.

Styrke børnenes mod på at prøve noget nyt.

Kreativ udfoldelse – leg med sine sanser.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?:

Udnytte det kuperede terræn og legeplads.

Cykelture i nærområdet – Skov og strand, legepladser o. lign.

Rytmik (baby yoga / massage) stimulastik.

Kreativ værksted.

Motorisk udvikling = bedre læring.

Gennem sanser / sandelig oplevelser.

Bevægelse handler om børns aktive udforskning af verden og kroppens muligheder.

Sansebane:

Vi tager udgangspunkt i årshjulet f. eks. Påske, fastelavn.

Vi har værksteder hvor der er fokus på finmotorik, male, fingremaling og klippe mm.

Glæden ved bevægelse.

Rollemodeller.

Naturen / sanselighed.

Mimik.

Sansebaner.

Sanse indtryk/bearbejdelse.

Arousal (høj / lav)

Lad barnet selv ...

- Kravle op/ned
- Uden bøjle på stol
- Selvhjulpethed
- Toilet.

Vi sætter musik på til forskellige situationer.

Bind for øjnene, føle på forskellige materialer, f. eks. i skoven, smage forskellige ting. Lave mad med ting fra naturen (Æblegrød, brændenælde suppe osv.)

Man skal lugte sig frem til ting med bind for øjnene.

Lukke øjnene og fortælle hvad vi hører.

Fodbold, gemmeleg, stikbold, fangelege, sanglege, osv.

Lade børnene tumle rundt ude i naturen, kravle i træer.

4.5 Natur, udeliv og science

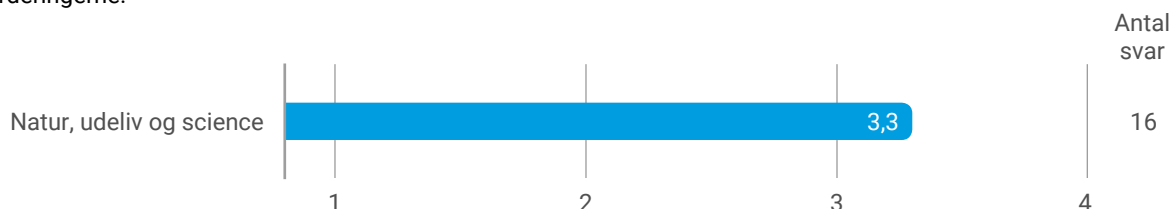
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes natur, udeliv og science hentet fra Dialogvurderingerne.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske læringsmål:

At skabe nogle rammer for at få nogle erfaringer – skabe nysgerrighed og lysten til at udforske

At udforske nærområdet – udgangspunkt i børnenes forudsætninger/ større indblik i naturfænomener. Inddrage barnet som "eksperter" (deres viden)

At udvikle barnets sanser – introducere: lugte, syn, føle, høre...

Styrket forståelse for Naturfænomener

Begyndende forståelse for bæredygtighed i naturen

Sansning, Æstetik, Fantasi

Kendskab til naturfænomener

At passe på naturen.

Årsag, sammenhæng, udvikling

At skabe nysgerrighed for læring om naturen

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?:

Temaer i kortere og længere tid

Billede og andet dokumentation.

Tager vi naturen med hjem/ind.

At vi præsenterer konkrete læringsrum der præsenterer de forskellige naturfænomener.

At børnene har mulighed for at udforske naturen hele året i al slags vejr.

Støtte børnene i at være modige når de skal sanse naturen.

Giver vi plads til børnenes forskellighed.

I naturfænomener: Inddrage barnet som "ekspert" (deres viden)

Introducere børnene i forskellige læringsmiljøer – Skov-Sø- Strand.

Opmærksom på den voksnes tilgang til dyr/planter.

Glæde, nysgerrighed for og i naturen.

Miljøbevidsthed.

At barnet eksperimenterer og fordyber sig.

Fokus på affald "passe på naturen".

Barnet får viden ved div. projekter.

Følge naturens processer eks. at se noget gro.

At lære respekten for naturen.

At få glæden ved at være i naturen.

Føle, se, mærke (sanser) eks. vejret (sne, regn osv.)

At udvikle evnen til at turde eks. udforske dyr/insekter m.m.

Vejr og vind

Årstider

Plantelivets cyklus

Dyrelivets cyklus

Hvordan værner vi om naturen.

Blive bevidst om vores færden i naturen

Hvordan bruger vi naturens ressourcer hensigtsmæssigt.

Tryghed, genkendelighed.

Science (modellen)

Spørgsmål/undren/gæt/undersøg/snak/konklusion/fortæl.

Sociale fællesskaber, samspil med andre B/V.

Sanse stimulation. Motorisk!

At børn er undersøgende og har lyst til at finde svaret.

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

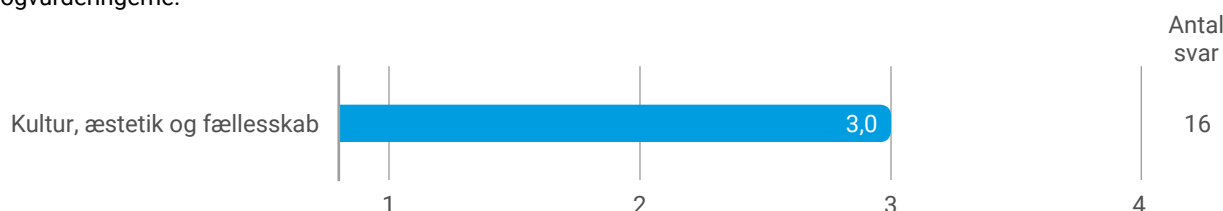
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kultur, æstetik og fællesskab hentet fra Dialogvurderingerne.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske læringsmål:

Børnene skal have lige muligheder for at kunne deltage i institutionens kultur og værdier samt opnå forståelse for andre.

Alle børn skal have lige muligheder for at deltage i at skabe og udtrykke æstetisk og kreativt.

Præsentere børnene for forskellige traditioner og kultur samt udtryksformer.

Præsentere børnene for forskellige samspils arenaer.

Gør børnene opmærksomme på at der findes forskellige kulture, religioner og familie konstellationer.

Børnene skal være aktive deltager i kulturelle arrangementer.

Understøtte børnenes egen lyst til at skabe og eksperimentere.

Være nysgerrige, sansende, i den æstetiske læreproces (Science)

At sikre at børn kan være tilskuer og aktiv deltagende i forskellige sammenhænge.

Respekt

Dannelse

At vi giver børnene mulighed for at udtrykke sig kreativt, f.eks. billeder, krea.

At vi inddrager f. eks. iPads i det pædagogiske arbejde.

At barnet selv får lov at bruge iPad (tage billeder)

At vi sikre at alle børn får præsenteret forskellige udtryksformer i form af kunst, kultur, musik i fællesskab med andre.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og

fællesskab?:

Forældresamarbejde ift. institutionskultur.

Trække på forældres styrker/ressourcer.

Fejring af fødselsdage og højtider.

Teater.

Skovtur.

Besøg af jæger.

Plante ting.

Medbestemmelse: valg mellem tuscher, madder til frokost, tøj osv.

Plantedag

Inddrage børn i den kreative proces afhængig af alder.

Vandfarve, kastanjer.

Snak om farver.

Vi giver alle børn mulighed for at være aktiv deltagende til samling, Lucia, traditioner, højtider.

Voksenstyret fælleslege

Påske/julefrokost.

Introducere børnene i forskellige litteratur, kultur, og temaer.

Understøtte og inkludere børnenes egen lyst til at skabe og eksperimentere.

Vær nysgerrig, sansende i den æstetiske læreproces.

Besøg teater, kirke, bibliotek.

Musik – dans

Fredags Jam.

Kreative værksted.

At vi inddrager iPads i det pædagogiske arbejde, at børn har mulighed for at eksperimentere ift. billeder/udtryk.

5 UDVIKLINGSPLANER

Udviklingsplan 2021
Sammenhæng
Mål
Tegn
Tiltag
Evaluering
Hvem gør hvad